

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående kapitalökning för arrendeegnehemsfonden; given Stockholms slott den 21 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min föredragning under utgifter för kapitalökning, bilaga 7, punkt 9, hemställt, att riksdagen måtte såsom kapitalökning för arrendeegnehemsfonden anvisa för budgetåret 1936/1937 ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor. I uttalande till statsrådsprotokollet framhöll jag, i enlighet med förslag från statskontoret, att av sagda belopp 1,000,000 kronor borde utgå av lånemedel.

Beträffande arrendeegnehemsfondens syfte m. m. torde jag få hänvisa till den vid berörda hemställan lämnade redogörelsen.

I skrivelse den 18 januari 1936 har nu *statens jordnämnd* anfört följande.

De medel, som årligen tillfördes arrendeegnahmetsfonden såsom kapitalökningensanslag, användes av statens jordnämnd under löpande budgetår för inköp av jord, uppförande av byggnader och andra erforderliga arbeten, som avsåge iordningställande av de nya lägenheterna, som skulle utarrenderas såsom arrendeegnahmets. Det vore ur alla synpunkter angeläget, att arbetena i huvudsak vore slutförda redan i mars månad, då arrendatorerna skulle tillträda lägenheterna. Nämnden hade ock sökt att i möjligaste mån åstadkomma detta. Så kunde emellertid ej ske i full utsträckning med mindre jordnämnden finge möjlighet att påbörja byggnadsarbetena redan på våren och försommaren. Då det byggnadsarbete, som utfördes under sommarhalvåret därjämte alltid bleve bättre än motsvarande under vinterhalvåret, vore redan detta en stark motivering för att mesta möjliga byggnadsarbete igångsattes under vår- och sommarmånaderna.

Detta förutsatte emellertid, att nämnden disponerade medel för likvidering av de företag, som igångsattes, och även för gäldande av köpeskillningar för inköpta egendomar.

De kapitalökningensmedel, riksdagen anvisade, avsåge budgetår, som började den 1 juli, och kunde därför ej utan vidare användas för sitt ändamål före budgetårets början. Nämnden ansåge emellertid, att det för arbetet med arrendeegnahmets bildande vore av synnerlig vikt, att nämnden i fortsättningen bereddes möjlighet att hos statskontoret lyfta en avsevärd del av årliga kapitalökningensanslaget under de närmaste månaderna före budgetårets början. Därest så ej kunde ordnas, måste nämndens verksamhet med inköp av jord och lägenheternas iordningställande i stort sett ligga nere under månaderna mars, april, maj och juni, vilket — på sätt antytts — måste bliva till avsevärt men för rörelsen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer nämnden, att Kungl. Maj:tt måtte av riksdagen inhämta bemyndigande i syfte att möjlighet bereddes nämnden att under de fyra närmaste månaderna före ett budgetårs ingång disponera och ur arrendeegnahmetsfonden uttaga — utöver redan anvisade anslag — ett belopp motsvarande intill hälften av årliga kapitalökningensanslaget till arrendeegnahmetsfonden för nästa budgetår. Nämnden framhåller, att det angivna syftet skulle alternativt kunna nås på det sätt, att för innevarande budgetår anvisades ett tilläggsanslag å 900,000 kronor såsom ytterligare kapitalökning till fonden.

Över jordnämndens hemställan hava infortrade yttranden avgivits av statskontoret och riksräkenskapsverket.

Statskontoret anför:

Jordnämndens förstberörda förslag skulle innebära, att statskontoret, sedan kapitaltillgångarna å arrendeegnahmetsfonden förbrukats, skulle tillhandahålla nämnden rörelsemedel utan att täckning därför förefunnas å fonden. Att ett dylikt förslag — enligt vilket årligen skulle uppstå kassabrist å fonden, vilken efter det nya budgetårets ingång skulle ersättas av medel som då bleve tillgängliga — strede mot sunda budgetprinciper och sålunda icke kunde tillstyrkas torde ligga i öppen dag.

Därest tillräckligt vägande skäl ansåges föreligga att under löpande budgetår förstärka arrendeegnahmetsfonden, vore det enligt statskontorets mening ur budgetteknisk synpunkt riktigast, att beloppet äskades å tilläggsstat för innevarande budgetår. Då emellertid en särskild tilläggsstat icke torde böra uppläggas

av allenast denna anledning, syntes frågan kunna lösas på så sätt, att Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen — utöver i statsverkspropositionen för nästa budgetår begärda 1,800,000 kronor — på riksstaten för sagda budgetår äskade det ytterligare belopp — enligt förut tillämpade grunder fördelat å lånemedel och skattemedel — som svarade mot vad som funnes för verksamheten under innevarande budgetår behöfvligt, med rätt för Kungl. Maj:t att, sedan anslaget av riksdagen beviljats, redan under innevarande budgetår förskottsvis av tillgängliga medel tillföra fonden ett motsvarande kapitaltillskott, att efter det nya budgetårets ingång ersättas av det å riksstaten för det budgetåret anvisade kapitalökningsanslaget för fonden.

Även riksräkenskapsverket avstyrker det av jordnämnden i första rummet framförda förslaget under motivering, att disponerandet helt eller delvis av de för visst budgetår äskade anslagen redan före budgetårets ingång skulle innebära en återgång till det ur olika synpunkter förkastliga förskottssystem, vilket man velat avveckla först genom införandet av tilläggsstater och därefter genom omläggningen av budgetårsperioden. Om de för nu löpande budgetår avsedda anslagen ej täckte medelsbehovet, borde jämväl enligt riksräkenskapsverkets mening erforderlig anslagsfyllnad rätteligen anvisas å tilläggsstat. Ämbetsverket framhåller emellertid, att medel även — om än vissa betänkligheter kunde resas mot ett sådant förfaringssätt — kunde beredas genom omföring från inkomstitel, som därtill kunde lämna tillgång, närmast titeln Övriga lånemedel. Skulle den uppkomna bristen sålunda komma att täckas med lånemedel å nu löpande riksstat, uppstode en rubbning i den fastställda relationen mellan lånemedel och skattemedel i fonden. En rättelse härav kunde enklast ske genom att det för nästkommande budgetår äskade anslaget i erforderlig utsträckning anvisades att utgå av skattemedel.

Framställningen från statens jordnämnd utvisar, att nämnden saknar medel att under innevarande budgetår fullfölja arrendeegnahemsverksamheten på sätt som ur arbetssynpunkt är lämpligast. Härför skulle enligt nämndens beräkningar erfordras ett kapitaltillskott av 900,000 kronor. Då syftet med framställningen måste anses värt beaktande, tillstyrker jag, att åtgärder vidtagas för tillgodoseende av det sålunda förefintliga medelsbehovet.

Vad angår sättet för medlens anskaffande torde, såsom både statskontoret och riksräkenskapsverket framhållit, nämndens förslag, avseende bemyndigande för nämnden att förskottsvis ur arrendeegnahemsfonden disponera erforderligt belopp, av budgettekniska grunder icke böra komma till genomförande. Riktigast vore, på sätt ämbetsverken erinrat, att beloppet i fråga anvisades å tilläggsstat för innevarande budgetår. På skäl, statskontoret anfört, synes en dylik anordning dock för här föreliggande fall ej vara att förorda. Efter samråd med chefen för finansdepartementet vill jag föreslå, att frågan löses i enlighet med det av riksräkenskapsverket alternativt framförda förslaget. Kungl. Maj:t torde alltså böra utverka bemyndigande för fullmäktige i riksgäldskontoret att av lånemedel tillhandahålla det erforderliga beloppet, 900,000 kronor, såsom kapitalökning för arrendeegnahemsfonden under innevarande budgetår. I den blivande budgetredovisning-

Departements-
chefen.

en bör ett belopp av angivna storlek överföras från den i riksstaten för nämnda budgetår uppförda inkomsttiteln Övriga lånemedel till det i samma riksstat uppförda kapitalökningensanslaget till fonden. Vid bifall härtill torde i anslutning till vad riksräkenskapsverket anfört beträffande fördelningen å lånemedel och andra statsinkomster av det för nästa budgetår begärda kapitalökningensanslaget till arrendeegnehemsfonden å 1,800,000 kronor iakttagas, att — i stället för 1,000,000 kronor såsom i statsverkspropositionen ifrågasatts — allenast ett belopp av 600,000 kronor anvisas att utgå av lånemedel.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla statskontoret ett belopp av 900,000 kronor såsom kapitalökning för arrendeegnehemsfonden.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.